

Z A K O N
O NAČELIMA LOKALNE SAMOUPRAVE
U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I - TEMELJNA ODREDBA

Članak 1.

Ovim se zakonom uređuju: definicija lokalne samouprave, samoupravni djelokrug, tijela jedinica lokalne samouprave, međusobni odnosi vijeća i načelnika/ca jedinica lokalne samouprave, mjesna samouprava, financiranje i vlasništvo, javnost rada, izravno sudjelovanje građana u odlučivanju, upravni nadzor, suradnja jedinica lokalne samouprave i viših tijela vlasti, odnos i suradnja federalnih i kantonalnih vlasti i jedinica lokalne samouprave, nadzor nad primjenom zakona, kao i druga pitanja.

II - DEFINICIJA LOKALNE SAMOUPRAVE

Članak 2.

Lokalna samouprava podrazumijeva pravo i osposobljenost jedinica lokalne samouprave da, u granicama zakona, reguliraju i upravljaju određenim javnim poslovima temeljem vlastite odgovornosti i u interesu lokalnoga stanovništva.

Članak 3.

Lokalna se samouprava organizira i ostvaruje u općinama i gradovima kao jedinicama lokalne samouprave (u daljnjem tekstu: "jedinice lokalne samouprave"), a izvršavaju je tijela jedinice lokalne samouprave i građani, sukladno ustavu, zakonu i statutu jedinice lokalne samouprave.

Članak 4.

Općina je jedinica lokalne samouprave koja je, temeljem ispunjavanja propisanih kriterija, uspostavljena zakonom.

Članak 5.

Grad je jedinica lokalne samouprave koja predstavlja urbanu, infrastrukturnu cjelinu povezanu svakodnevnim potrebama stanovništva.

Grad se, osim ustavom, uspostavlja federalnim zakonom, temeljem sporazuma o udruživanju dviju ili više općina, odnosno odluke općinskoga vijeća općine koja ispunjava propisane kriterije stavka 1. ovoga članka, a koja ima najmanje 30.000 stanovnika, odnosno u čijem gradskom središtu kao zaokruženom urbanom području živi najmanje 10.000 stanovnika.

Grad u smislu ovoga Zakona predstavlja sjedište kantona i u slučaju neispunjavanja uvjeta iz stavka 2. ovoga članka.

Izuzetno od uvjeta iz stavka 1. i 2. ovoga članka, gradom se može proglasiti općina od posebnoga povijesnoga i kulturnoga značaja.

Članak 6.

Jedinica lokalne samouprave ima svojstvo pravne osobe.

Članak 7.

Jedinica lokalne samouprave ima pravo slobodnoga i samostalnoga raspolaganja svojom imovinom, sukladno zakonu.

Jedinica lokalne samouprave samostalno raspolaže financijskim sredstvima sukladno zakonu.

III - SAMOUPRAVNI DJELOKRUG JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE

Članak 8.

Jedinica lokalne samouprave ima vlastite nadležnosti, ustanovljene ustavom i zakonom, i ima pravo baviti se svim pitanjima od lokalnoga značaja koja nisu isključena iz njezine nadležnosti, niti dodijeljena u nadležnost neke druge vlasti temeljem ustava i zakona.

Ona će biti samostalna u odlučivanju o pitanjima iz vlastitih nadležnosti, koja ne mogu biti ograničena ili uskraćena od federalnih ili kantonalnih vlasti, osim u slučajevima i u okvirima utvrđenim ustavom i zakonom.

U vlastite nadležnosti jedinice lokalne samouprave posebice ulaze:

- osiguranje i zaštita ljudskih prava i temeljnih sloboda sukladno ustavu;
- donošenje proračuna jedinice lokalne samouprave;
- donošenje programa i planova razvitka jedinice lokalne samouprave i stvaranje uvjeta za gospodarski razvitak i upošljavanje;
- utvrđivanje i provođenje politike uređenja prostora i zaštite čovjekove okoline;
- donošenje prostornih, urbanističkih i provedbenih planova, uključujući zoniranje;
- utvrđivanje i provođenje stambene politike i donošenje programa stambene i druge gradnje;
- utvrđivanje politike korištenja i utvrđivanje visine naknada za korištenje javnih dobara;
- utvrđivanje i vođenje politike raspolaganja, korištenja i upravljanja građevnim zemljištem;
- utvrđivanje politike upravljanja i raspolaganja imovinom jedinice lokalne samouprave;
- utvrđivanje politike upravljanja prirodnim resursima jedinice lokalne samouprave i raspodjele sredstava ostvarenih temeljem njihovoga korištenja;
- upravljanje, financiranje i unaprjeđenje djelatnosti i objekata lokalne komunalne infrastrukture:
 - o vodoopskrba, odvođenje i prerada otpadnih voda,
 - o prikupljanje i odlaganje čvrstoga otpada,
 - o održavanje javne čistoće,
 - o gradska groblja,
 - o lokalni putovi i mostovi,
 - o ulična rasvjeta,
 - o javna parkirališta,
 - o parkovi;
- organiziranje i unaprjeđenje lokalnoga javnog prijevoza;
- utvrđivanje politike predškolskoga obrazovanja, unaprjeđenje mreže ustanova, te upravljanje i financiranje javnih ustanova predškolskoga obrazovanja;
- osnivanje, upravljanje, financiranje i unaprjeđenje ustanova osnovnoga obrazovanja;
- osnivanje, upravljanje, unaprjeđenje i financiranje ustanova i gradnja objekata za zadovoljavanje potreba stanovništva u djelatnosti kulture i športa;
- ocjenjivanje rada ustanova i kvalitete usluga u djelatnosti zdravstva, socijalne zaštite, obrazovanja, kulture i športa, te osiguravanje financijskih sredstava za unaprjeđenje njihovoga rada i kvalitete usluga, sukladno potrebama stanovništva i mogućnostima jedinice lokalne samouprave;
- analiza stanja javnoga reda i mira, sigurnosti ljudi i imovine, te predlaganje mjera prema nadležnim tijelima za ova pitanja;
- organiziranje, provođenje i odgovornost za mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od elementarnih nepogoda i prirodnih katastrofa;
- uspostavljanje i vršenje inspeksijskoga nadzora nad izvršavanjem propisa iz vlastitih nadležnosti jedinica lokalne samouprave;

- donošenje propisa o porezima, naknadama, doprinosima i pristojbama iz nadležnosti jedinice lokalne samouprave;
- raspisivanje referenduma za područje jedinice lokalne samouprave;
- raspisivanje javnoga zajma i odlučivanje o zaduženju jedinica lokalne samouprave;
- poduzimanje mjera za osiguranje higijene i zdravlja;
- osiguravanje uvjeta rada lokalnih radio i TV stanica, sukladno zakonu;
- osiguravanje i vođenje evidencija o osobnim stanjima građana i biračkih popisa;
- poslovi iz oblasti premjera i katastra zemljišta i evidenciju o nekretninama;
- organiziranje djelotvorne lokalne uprave prilagođene lokalnim potrebama;
- uspostavljanje organizacije mjesne samouprave;
- zaštita životinja.

Osim ukoliko zakon ne odredi da neku nadležnost treba smatrati povjerenom, nadležnost ustanovljena ili predviđena zakonom smatra se vlastitom nadležnošću jedinice lokalne samouprave.

Članak 9.

Poslove iz okvira vlastitih nadležnosti, kao i poslove iz okvira povjerenih poslova jedinica lokalne samouprave može obavljati i putem zajedničkih tijela, službi, organizacija i institucija s javnim ovlastima i putem drugih vidova suradnje jedinica lokalne samouprave.

Članak 10.

Poslovi federalnih i kantonalnih vlasti mogu biti povjereni jedinici lokalne samouprave zakonom, nakon konzultiranja tijela lokalnih vlasti kojima se navedeni poslovi povjeravaju, poštujući načelo supsidijarnosti i sposobnost lokalnih vlasti i njihove administracije da te poslove djelotvorno obavljaju.

Članak 11.

Prijenos i povjeravanje novih poslova jedinicama lokalne samouprave bit će praćeni dodjelom sredstava potrebnih za njihovo djelotvorno obavljanje.

IV – TIJELA JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE

Članak 12.

Tijela jedinice lokalne samouprave su vijeće i načelnik/ca.

Članak 13.

Tijelo odlučivanja jedinice lokalne samouprave je općinsko vijeće u općini, a gradsko vijeće u gradu (u daljnjem tekstu: "vijeće").

Vijeće u okviru svojih nadležnosti:

- priprema i dvotrećinskom većinom glasova usvaja statut jedinice lokalne samouprave;
- usvaja proračun i izvješće o izvršenju proračuna jedinica lokalne samouprave;
- donosi razvojne, prostorne i urbanističke planove i programe, te provedbene planove, uključujući zoniranje;
- donosi propise o porezima, pristojbama, naknadama i doprinosima jedinice lokalne samouprave sukladno zakonu;
- donosi odluke o upravljanju i raspolaganju imovinom jedinice lokalne samouprave;
- donosi odluke o zaduživanju;
- donosi programe uređenja građevnoga zemljišta;
- donosi plan korištenja javnih površina;
- donosi odluke o organizaciji mjesne samouprave i nazivima ulica, trgova i dijelova naseljenih mjesta;
- donosi odluke o udruživanju jedinica lokalne samouprave u savez i druge oblike organiziranja;

- donosi odluke o proglašenju blagdana/praznika jedinice lokalne samouprave;
 - donosi odluke o nagradama i priznanjima jedinica lokalne samouprave;
 - bira i razrješava predsjedatelja i dopredsjedatelja vijeća;
 - donosi odluke o raspisivanju referenduma;
 - razmatra godišnja izvješća o provođenju politike jedinice lokalne samouprave i aktivnostima načelnika/ce;
 - osniva poduzeća i ustanove za obavljanje poslova od interesa za jedinicu lokalne samouprave;
 - donosi poslovnik o svome radu;
 - obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i statutom.
- Članovi vijeća odgovaraju za ustavnost i zakonitost akata koje vijeće donosi u okviru svojih nadležnosti.

Članak 14.

Izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave je općinski načelnik/ca u općini, a gradonačelnik/ca u gradu (u daljnjem tekstu: "načelnik/ca").

Članak 15.

Načelnik/ca u okviru svoje nadležnosti:

- predstavlja i zastupa jedinicu lokalne samouprave;
 - donosi akte iz svoje nadležnosti;
 - izrađuje i vijeću na usvajanje podnosi nacrt i prijedlog proračuna, ekonomske planove, razvojne planove, investicijske programe, prostorne i urbanističke planove i ostale planske i regulacijske dokumente koji se odnose na korištenje i upravljanje zemljištem, uključujući zoniranje i korištenje javnoga zemljišta;
 - predlaže odluke i druge opće akte vijeću;
 - provodi politiku jedinice lokalne samouprave sukladno odlukama vijeća, izvršava proračun jedinice lokalne samouprave i osigurava primjenu odluka i drugih akata vijeća;
 - izvršava zakone i druge propise čije je izvršenje povjereno jedinici lokalne samouprave;
 - utvrđuje organizaciju službi za upravu i drugih službi jedinice lokalne samouprave;
 - donosi pravilnik o unutarnjoj organizaciji službi jedinice lokalne samouprave;
 - realizira suradnju jedinice lokalne samouprave s drugim općinama, gradovima, međunarodnim i drugim organizacijama sukladno odlukama i zaključcima vijeća i njegovih radnih tijela;
 - podnosi izvješće vijeću o ostvarivanju politike jedinice lokalne samouprave i svojim aktivnostima.
- Načelnik/ca odgovara za ustavnost i zakonitost akata koje donosi, odnosno predlaže vijeću.

V - MEĐUSOBNI ODNOSI VIJEĆA I NAČELNIKA/CE

Članak 16.

Međusobni odnosi vijeća i načelnika/ce temelje se na načelima međusobnoga uvažavanja i suradnje, uz pojedinačnu odgovornost za ostvarivanje vlastitih nadležnosti i zajedničku odgovornost za funkcioniranje jedinica lokalne samouprave.

Članak 17.

Načelnik je dužan dostaviti prijedlog proračuna vijeću u roku propisanom proračunskim kalendarom.

Članak 18.

Vijeće, većinom ukupnoga broja vijećnika, usvaja proračun u roku predviđenom proračunskim kalendarom.

Do usvajanja novoga proračuna, a najdulje devedeset dana nakon početka proračunske godine, financiranje jedinice lokalne samouprave ne može biti veće od realizacije proračuna za isto razdoblje

prethodne godine umanjenoga za kapitalne investicije, izuzevši kapitalne investicije čija se realizacija nastavlja u tekućoj godini.

Ukoliko vijeće ne usvoji proračun u roku devedeset dana od početka proračunske godine, načelnik proglašava proračun.

Proračun stupa na snagu nakon objave u službenom glasilu jedinice lokalne samouprave.

Članak 19.

Ukoliko načelnik/ca, vijeće ili jedna trećina vijećnika smatraju da usvojeni proračun u određenoj poziciji može ugroziti funkcioniranje jedinice lokalne samouprave, mogu u roku od sedam dana tražiti arbitražu.

Arbitražu će u roku od mjesec dana vršiti tijelo koje će uspostaviti Federalno ministarstvo financija, čiji je nalaz obvezujući.

Arbitražno tijelo činit će predstavnici Federalnoga ministarstva financija, kantonalnoga ministarstva financija, općinskoga vijeća i općinskoga načelnika/ce, neovisni ekspert iz oblasti financija i predstavnik Saveza općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine.

Do donošenja arbitražne odluke proračun se izvršava.

Članak 20.

Vijeće, odnosno načelnik/ca, može, u roku od tri dana nakon donošenja odluke, zatražiti da načelnik, odnosno vijeće, preispita odluku ili akt koji smatra neustavnim ili nezakonitim. U slučaju iz prethodnoga stavka nadležno tijelo dužno je preispitati svoju odluku, odnosno akt, u roku od 30 dana i izvijestiti vijeće, odnosno načelnika/cu o svojoj odluci, do kada se taj akt neće izvršiti. Kada vijeće, odnosno načelnik/ca potvrdi svoju odluku, odnosno akt, načelnik/ca, odnosno vijeće može u roku od 15 dana pokrenuti postupak preispitivanja odluke, odnosno akta pred nadležnim tijelom sukladno ustavu i zakonu.

Članak 21.

Vijeće, odnosno načelnik/ca, može u roku od tri dana nakon donošenja odluke zatražiti da načelnik/ca, odnosno vijeće, preispita odluku ili akt koji smatra štetnim po jednicu lokalne samouprave, a čije izvršenje može proizvesti nepopravljivu štetu po interese ili imovinu jedinice lokalne samouprave.

Tijelo koje je donijelo odluku preispitat će je nakon 15 dana, a do tada se ta odluka ne primjenjuje.

Članak 22.

Načelnik/ca dužan je redovito informirati vijeće o ostvarivanju politike jedinica lokalne samouprave, odgovarati na zastupnička pitanja i inicijative, na način i u rokovima utvrđenim statutom.

Članak 23.

Vijeće je dužno razmotriti prijedlog odluke odnosno informaciju koju podnese načelnik/ca i o tome se očitovati u rokovima utvrđenim statutom.

VI – MJESNA SAMOUPRAVA

Članak 24.

Mjesna samouprava u jedinici lokalne samouprave ostvaruje se u mjesnoj zajednici kao obvezatnom obliku mjesne samouprave, koju osniva vijeće, te gradskim četvrtima i drugim oblicima mjesne samouprave, sukladno statutu jedinice lokalne samouprave.

Odlukom o osnivanju mjesne zajednice utvrđuje se naziv, sjedište, područje mjesne zajednice, mjesna područja odnosno drugi dijelovi mjesne zajednice, kao i druga pitanja u svezi s ostvarivanjem mjesne samouprave.

Članak 25.

Građani u mjesnoj zajednici kroz tijela mjesne zajednice odlučuju o poslovima značajnim za život i rad na području mjesne zajednice, a osobito:

- pokreću i sudjeluju u javnoj raspravi u pripremi i donošenju urbanističkih planova na području mjesne zajednice, pokreću inicijative, daju mišljenja i sudjeluju u gradnji komunalnih objekata i objekata u općoj uporabi;
- pokreću i sudjeluju u raspravama o inicijativama i aktivnostima za razvitak gospodarstva i društvenih djelatnosti;
- brinu o zaštiti osoba kojima je potrebna pomoć i s tom svrhom pokreću suradnju sa stručnim tijelima iz djelatnosti socijalne zaštite;
- staraju se o razvitku kulture i športa i stvaraju uvjete za dostupnost ustanova i objekata kulture i športa svim građanima, a naročito mladeži;
- stvaraju uvjete i poduzimaju mjere za očuvanje i zaštitu prirodnih i radom ostvarenih vrijednosti čovjekove sredine;
- drugim poslovima utvrđenim statutom i pravilima mjesnih zajednica, vodeći računa o vrsti i obujmu potreba, raspoloživim sredstvima, kao i interesima građana u cjelini.

Članak 26.

Mjesna zajednica može biti utemeljena za jedno naseljeno mjesto, više međusobno uvezanih manje naseljenih mjesta ili za veći dio naselja, koji u odnosu na ostale dijelove naselja čine cjelinu. Inicijativu za osnivanje mjesne zajednice mogu pokrenuti građani, udruge građana s područja naseljenoga mjesta za čije se područje predlaže osnivanje nove mjesne zajednice, vijeće ili načelnik/ca jedinica lokalne samouprave.

Mjesna zajednica se utemeljuje na način i po postupku utvrđenom statutom jedinice lokalne samouprave u kojoj se utemeljuje mjesna zajednica.

Članak 27.

Mjesna zajednica ima svojstvo pravne osobe u okviru prava i dužnosti utvrđenih statutom i odlukom o utemeljenju.

Članak 28.

Statutom mjesne zajednice, sukladno statutu jedinice lokalne samouprave i aktom o osnivanju, utvrđuju se poslovi koje vrši mjesna zajednica, tijela i postupak izbora, ustrojstvo i rad tijela, način odlučivanja i druga pitanja od značaja za rad mjesne zajednice.

Članak 29.

Tijela mjesnih zajednica bit će obvezatno konzultirana o pitanjima o kojima vijeće jedinice lokalne samouprave odlučuje dvotrećinskom većinom i u postupku donošenja planova jedinice lokalne samouprave, kao i o drugim pitanjima o kojima je zatražena konzultacija od strane vijeća ili načelnika/ce jedinice lokalne samouprave.

Tijela mjesnih zajednica mogu davati inicijative o pitanjima iz nadležnosti mjesne zajednice, jedinice lokalne samouprave i institucija koje vrše javne ovlasti.

Članak 30.

Odlukom vijeća jedinice lokalne samouprave može se svim ili pojedinim mjesnim zajednicama povjeriti vršenje određenih poslova iz izvornoga djelokruga lokalne samouprave, uz osiguravanje za to potrebnih sredstava.

Članak 31.

Sredstva za rad mjesne zajednice, odnosno drugoga oblika mjesne samouprave su:

- 1) mjesne zajednice imat će prihode razmjerne ovlastima predviđenim Zakonom i statutom;
 - 2) sustav financiranja mjesnih zajednica mora biti dovoljno raznolik i evolutan kako bi mogao slijediti, koliko je praktički moguće, promjene stvarnih troškova vršenja poslova iz ovlasti mjesne zajednice;
 - 3) sredstva osigurana iz sredstava samodoprinosu;
 - 4) sredstva za usluge koja svojim aktivnostima ostvaruje mjesna zajednica;
 - 5) pokloni i druga sredstva.
- Mjesna zajednica koristi sredstva sukladno svojim programima i planovima.

Članak 32.

Nadzor nad radom tijela mjesne zajednice vrši vijeće jedinice lokalne samouprave na način utvrđen statutom.

VII - FINANCIRANJE I IMOVINA JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE

Članak 33.

Jedinice lokalne samouprave imaju pravo na pokretnu i nepokretnu imovinu i na odgovarajuće izvore financiranja kojima slobodno raspolažu, u okviru svojih ovlasti, kao i na sredstva za vršenje izaslanih ili prenesenih poslova iz okvira prava i dužnosti viših tijela vlasti.

Članak 34.

Jedinice lokalne samouprave imaju pravo na odgovarajuće vlastite financijske izvore kojima lokalna tijela mogu slobodno raspolagati u okviru svoje nadležnosti sukladno zakonu.

Jedan će se dio financijskih izvora jedinica lokalne samouprave ostvarivati od lokalnih pristojbi i naknada čiju stopu jedinica lokalne samouprave utvrđuje u okviru zakona.

Financijska sredstva jedinica lokalne samouprave bit će razmjerna njihovim nadležnostima koje su im dodijeljene zakonom. Svaki će prijenos novih funkcija biti praćen financijskim sredstvima potrebnim za njihovo učinkovito izvršavanje.

Zakonodavac je dužan pribaviti mišljenje od Saveza općina i gradova o svim pitanjima što se odnose na dodjelu sredstava, kao i o svim promjenama zakona što mogu utjecati na financijske obveze jedinica lokalne samouprave.

Sukladno utvrđenoj fiskalnoj politici, zakonom se utvrđuju vrste poreza, naknada, doprinosa i pristojbi, koji u cijelosti ili djelimično pripadaju jedinicama lokalne samouprave kao izvorni prihodi.

Članak 35.

Imovinom u vlasništvu općine mora se upravljati sukladno zakonu i drugim propisima, te u interesu lokalnoga stanovništva i s pozornošću dobrog domaćina.

Postupak utvrđivanja i prijenosa vlasništva i rješavanje međusobnih potraživanja u svezi s prijenosom vlasništva, kao i druga vlasnička potraživanja, uređuju se zakonom.

Vijeće odlučuje o nabavi, korišćenju, upravljanju i raspolaganju vlasništvom jedinice lokalne samouprave.

Članak 36.

U zakonom propisanim okvirima, jedinice lokalne samouprave donose propise o naknadama i pristojbama, kao i provedbene propise o oporezivanju.

Članak 37.

Jedinicama lokalne samouprave pripadaju prihodi:

a) vlastiti prihodi:

- porezi za koje jedinica lokalne samouprave samostalno određuje stopu, sukladno zakonu,
- lokalne pristojbe i naknade čije iznose utvrđuje vijeće sukladno zakonu,
- kazne i kamate sukladno zakonu,
- prihod od uporabe i prodaje imovine,
- prihod od poduzeća i drugih pravnih osoba u vlasništvu jedinice lokalne samouprave, kao i prihod od koncesija sukladno zakonskim propisima,
- darovi, nasljedstva, pomoći i donacije,
- prihodi od samodoprinosu,
- prihodi od proračunskih korisnika,
- drugi prihodi utvrđeni zakonom ili odlukom vijeća;

b) drugi prihodi:

- prihodi od dijeljenih poreza, definirani zakonom,
- transferi i grantovi od viših razina vlasti,
- dug sukladno zakonu.

Članak 38.

Raspodjela sredstava jedinicama lokalne samouprave vršit će se temeljem kriterija i formula za dodjelu koje će biti utvrđene posebnim zakonom, uvažavajući načelo solidarnosti i fiskalnoga izjednačavanja.

VIII - JAVNOST RADA TIJELA LOKALNE SAMOUPRAVE

Članak 39.

Jedinica lokalne samouprave dužna je na način utvrđen ovim zakonom, kao i poduzimanjem drugih mjera i aktivnosti, osigurati, razvijati i jačati javnost rada kao preduvjet efektivnoga političkoga nadzora i jamstva da će tijela jedinice lokalne samouprave provoditi svoje dužnosti u interesu lokalne zajednice.

Članak 40.

Sjednici vijeća mogu nazočiti građani na način i pod uvjetima propisanim poslovníkom o radu, a sukladno zakonu.

Obavijesti i informacije o obavljanju poslova tijela jedinica lokalne samouprave mogu davati predstavnici načelnika/ce i predstavnici vijeća.

S ciljem informiranja javnosti tijela jedinice lokalne samouprave podnositi će javnosti godišnja izvješća u kojima će se usporediti postignuti rezultati s planiranim programskim ciljevima.

Vijeće će statutom regulirati javnost rada pravovremenim, istinskim, potpunim i objektivnim informiranjem javnosti o svome radu.

Članak 41.

Službenici lokalne samouprave koji su ovlašćeni davati odgovarajuće informacije osobno su odgovorni za njihovu točnost i pravodobnost. Neovlašćeno davanje informacija ili davanje netočnih informacija predstavlja težu povrjedu službene dužnosti.

Članak 42.

Predstavnik načelnika/ce i predstavnik vijeća može odlučiti da se u postupku pripreme i donošenja općega akta objavi njegov tekst u svim etapama donošenja putem sredstava javnog informiranja, kao i da se odredi rok za davanje pisanih primjedbi na odnosni tekst općega akta.

IX – IZRAVNO SUDJELOVANJE GRAĐANA U ODLUČIVANJU U JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE

Članak 43.

Građani izravno odlučuju o pitanjima iz nadležnosti tijela jedinica lokalne samouprave putem referendum, mjesnoga zbora građana i drugih oblika izravnoga očitovanja.

Postupak i procedure izravnoga odlučivanja građana iz samoupravnoga djelokruga jedinica lokalne samouprave uređuju se zakonom i statutom.

Svoje prijedloge građani podnose putem građanske inicijative, udruge građana, nevladinih organizacija, kao i na drugi način utvrđen statutom.

Jedinice lokalne samouprave mogu uvoditi bilo koje druge mehanizme participacijske demokracije koji nisu zabranjeni zakonom.

Članak 44.

Referendum se može raspisati radi odlučivanja o prijedlogu o promjeni statuta, o prijedlogu općega akta ili drugih pitanja iz tijela jedinica lokalne samouprave, kao i o drugim pitanjima određenim zakonom i statutom. Odluka donesena na referendumu obvezna je za vijeće jedinice lokalne samouprave.

Članak 45.

Građani imaju pravo tijelu jedinice lokalne samouprave podnositi inicijative za donošenje određenoga akta ili rješavanje određenoga pitanja iz njegovoga djelokruga.

O inicijativi iz stavka 1. ovoga članka vijeće mora raspravljati ako ga potpisom podrži određeni broj građana upisanih u birački popis jedinice lokalne samouprave, što se utvrđuje statutom.

Ovaj broj neće biti veći od 5% ukupnoga broja građana upisanih u birački popis.

Članak 46.

Tijela jedinica lokalne samouprave dužna su omogućiti građanima i pravnim osobama podnošenje podnesaka i pritužbi na svoj rad kao i na rad njihovih institucija i tijela, te na nepravilan odnos uposlenih u tim tijelima kad im se obraćaju radi ostvarivanja svojih prava i interesa ili izvršavanja svojih građanskih dužnosti.

Na podnesene podneske i pritužbe tijela jedinica lokalne samouprave dužna su građanima i pravnim osobama dati odgovor u roku od 30 dana od dana podnošenja prigovora ili podneska.

X - UPRAVNI NADZOR NAD RADOM JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE

Članak 47.

Upravni nadzor nad aktivnostima jedinica lokalne samouprave vrše nadležna federalna i kantonalna tijela, u okviru svojih odgovarajućih područja nadležnosti.

Upravni nadzor nad aktivnostima jedinica lokalne samouprave vrši se samo u slučajevima utvrđenim zakonom.

Upravni nadzor nad aktivnostima jedinica lokalne samouprave ne ograničava pravo lokalnih vlasti da samostalno i sukladno zakonu upravljaju javnim poslovima koji ulaze u djelokrug njihovih vlastitih nadležnosti.

Nadzor nad vršenjem vlastitih nadležnosti jedinica lokalne samouprave ograničava se na nadzor nad zakonitošću poduzetih aktivnosti.

Nadzor u pogledu zakonitosti i ekspeditivnosti donesenih odluka može se vršiti u odnosu na poslove čije je izvršavanje povjereno jedinicama lokalne samouprave. Federalna i kantonalna tijela mogu zajednički vršiti nadzor nad ekspeditivnošću u donošenju odluka.

Intervencija nadzornih tijela bit će razmjerna važnosti interesa koje štite. Sve konačne odluke koje se odnose na poništavanje ili preinačavanje akata jedinica lokalne samouprave, usvojenih u okviru njihovih vlastitih nadležnosti, donosi nadležni sud.

Postupak vršenja upravnoga nadzora nad aktivnostima jedinica lokalne samouprave utvrđuje se zakonom.

Članak 48.

Upravni nadzor nad radom tijela jedinice lokalne samouprave u vršenju vlastitih nadležnosti jedinice lokalne samouprave uređuje jedinica lokalne samouprave statutom, na način da se ojača uloga neovisnih tijela, te unutarjni mehanizmi nadzora, posebice u djelatnostima financija i upravljanja.

Članak 49.

Tijela jedinica lokalne samouprave odgovorna su za žurnu i potpunu provedbu privremene mjere i sudbene odluke koje sud donese u okviru svoje nadležnosti u svezi s nadzorom nad radom tijela jedinice lokalne samouprave.

XI - SURADNJA JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE

Članak 50.

Jedinice lokalne samouprave imaju pravo da u vršenju svojih dužnosti međusobno surađuju radi izvršavanja poslova od zajedničkoga interesa.

O oblicima i načinu suradnje iz prethodnoga stavka jedinice lokalne samouprave zaključuju sporazum.

Članak 51.

S ciljem zaštite zajedničkoga interesa kao i promoviranja i unaprjeđenja lokalne samouprave, gradovi i općine mogu formirati saveze na razini Bosne i Hercegovine i Federacije BiH.

Savez na razini Federacije BiH ima pravo:

1. Djelovati kao zakonski zastupnik svojih članica pred vlastima u Federaciji.
2. Pripremati prijedloge zakona i amandmane na prijedloge zakona s ciljem poboljšanja zakona i propisa koji reguliraju rad jedinica lokalne samouprave.
3. Davati mišljenja i prijedloge u svezi s raspodjelom javnih prihoda, u dijelu koji se odnosi na financiranje jedinica lokalne samouprave.
4. Uspostaviti kontakte i suradnju sa sličnim organizacijama u zemlji i inozemstvu, kao i postati članom međunarodnih asocijacija.
5. Obavljati druge funkcije sukladno statutu saveza.

Prava navedena u ovome članku mogu biti korištena ako savez na razini Federacije okuplja više od dvije trećine gradova i općina u FBiH.

XII - ODNOS I SURADNJA FEDERALNIH I KANTONALNIH VLASTI I JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE

Članak 52.

U vršenju vlasti i ostvarivanju prava i dužnosti građana kantonalne i vlasti jedinica lokalne samouprave djeluju zajednički na partnerskim osnovama, izuzev u oblasti administrativnoga nadzora koji veže federalne i kantonalne vlasti u pogledu rada vlasti jedinica lokalne samouprave.

Članak 53.

Federalne, odnosno kantonalne vlasti dužne su razmotriti inicijative, prijedloge i sugestije jedinica lokalne samouprave i o svome stajalištu i poduzetim aktivnostima izvijestiti jedinice lokalne samouprave u roku od 30 dana od dana prijama inicijative, prijedloga ili sugestije.

Članak 54.

U vršenju povjerenih ovlasti, jedinice lokalne samouprave primjenjuju sve upute i smjernice koje dobiju od federalnih i kantonalnih vlasti

Članak 55.

Jedinice lokalne samouprave imaju pravo izvršenje prenesenih nadležnosti prilagoditi lokalnim uvjetima, kada to predviđa zakon ili kada ih za to ovlaste nadležne federalne ili kantonalne vlasti.

Članak 56.

Federalne, odnosno kantonalne vlasti dužne su u najvećoj mogućoj mjeri konzultirati jedinice lokalne samouprave u postupku donošenja propisa koji ih se izravno tiču. Konzultiranje u smislu prethodnoga stavka ovoga članka federalne, odnosno kantonalne vlasti vrše putem saveza općina i gradova.

XIII - NADZOR NAD PRIMJENOM ZAKONA

Članak 57.

Nadzor nad primjenom ovoga zakona vrši Federalno ministarstvo pravde i Federalno ministarstvo financija, svatko u okviru svojih nadležnosti.

XIV - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 58.

Danom stupanja na snagu ovoga zakona prestaje važiti Zakon o osnovima lokalne samouprave ("Službene novine Federacije BiH", broj 6/95).

Federacija Bosne i Hercegovine i kantoni su dužni uskladiti svoje zakone s ovim zakonom, te izvršiti prijenos poslova i nadležnosti, kao i odgovornosti dodijeljenih jedinicama lokalne samouprave ovim zakonom, u roku od 6 mjeseci od dana njegovoga stupanja na snagu.

Jedinice lokalne samouprave dužne su uskladiti svoje statute s ovim zakonom u roku od 12 mjeseci od dana njegovoga stupanja na snagu.

Stupanjem na snagu ovoga zakona prestaju važiti odredbe kantonalnih zakona o lokalnoj samoupravi i odredbe statuta jedinica lokalne samouprave koje su u suprotnosti s odredbama ovoga zakona.

Članak 59.

Prijenos poslova i nadležnosti dodijeljenih ovim zakonom, kao i odgovornost jedinica lokalne samouprave za njihovo vršenje, počet će istodobno s prijenosom sredstava potrebnih za njihovo obavljanje.

Članak 60.

Odredbe ovoga zakona primjenjivat će se i na Grad Sarajevo i na Grad Mostar, izuzev onih koje su u suprotnosti s odredbama Ustava Federacije koje su regulirale status Grada Sarajeva i Grada Mostara.

U Kantonu Sarajevo, ustavom, zakonom i statutom, uredit će se pitanja nadležnosti i teritorijalne organizacije Grada Sarajeva, općina u sastavu Grada Sarajeva, kao i općina koje nisu u sastavu Grada Sarajeva, njihovi međusobni odnosi i način financiranja, s obzirom na specifičnosti ustrojstva Sarajeva, u roku od 12 mjeseci od dana donošenja ovoga Zakona.

Članak 61.

Ovaj zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

PREDSJEDATELJ DOMA NARODA
PARLAMENTA FEDERACIJE BiH

Slavko Matić

PREDSJEDATELJ ZASTUPNIČKOG DOMA
PARLAMENTA FEDERACIJE BiH

Muhamed Ibrahimović